

Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender
Fødevarestyrelsen
21.03.2005
J.nr.: 437-13 / 2005-20-261-00357

Samrådstale
til spørgsmål E den 30. marts 2005
i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Spørgsmål E: Vil ministeren redegøre for det forøgede medicinforbrug i svine sektoren, og for hvilke initiativer ministeren vil tage for at nedbringe medicinforbruget ?

Det talte ord gælder

Overblik over medicin anvendelse

Jeg vil gerne indlede med at sige, at vi i Danmark har et enestående rapporteringssystem for anvendelse af medicin i landbruget. Dette system, kaldet VETSTAT, kan meget detaljeret redegøre både for den enkelte landmands medicinforbrug og for den enkelte dyrlæges medicinordinationer. VetStat giver en opgørelse over medicinforbruget i den enkelte landbrugsejendom og dermed gennemsnitstal for antal behandlinger pr. dyr. De fleste europæiske lande misunder os vor centrale registrering af medicinforbruget til husdyr, og jeg kan f.eks. oplyse, at Norge netop nu er ved at indføre et tilsvarende system og flere andre europæiske lande er i planlægningsfasen.

Den centrale registrering af alt medicin til husdyr gør det muligt løbende at følge og kontrollere tendenser i medicinforbruget til husdyr og tage initiativer til at bremse en uheldig udvikling i medicinforbruget.

Forbruget af antibiotika i Danmark

Inden jeg redegør for det stigende forbrug af antibiotika i svineproduktionen, vil jeg godt slå fast, at Danmark fortsat ligger lavt i forhold til andre lande. Jeg kan nævne, at der i Holland, England og Frankrig anvendes 3-4 gange så meget antibiotika pr. produceret kg kød. Den gode situation i Danmark må imidlertid ikke blive en sovepude. Vi skal hele tiden bestræbe os på at gøre det endnu bedre. Og desværre er der jo i øjeblikket en stigning i forbruget.

Konsekvens af stigende antibiotikaforbrug

Til trods for det stigende forbrug af antibiotika gennem de seneste år, har vi heldigvis ikke set en tilsvarende stigning i antallet af medicinrester i svinekød.

Et fortsat stigende forbrug kan imidlertid på sigt udgøre en risiko for fødevarerikkerheden, fordi en øget anvendelse af antibiotika vil medføre en øget resistensudvikling hos bakterier i husdyr, og det kan i sidste ende betyde, at vi ikke effektivt kan behandle infektioner, f.eks. med Salmonella.

Selvom forbruget i Danmark er lavt i forhold til forbruget i andre lande, skal antibiotikaforbruget holdes så lavt som overhovedet muligt for at forebygge forekomsten af resistente bakterier, der kan true menneskers og dyrs sundhed.

Omfang af stigningen i antibiotikaforbruget

Der er sket en klar stigning i antibiotikaforbruget til svin gennem de sidste tre år. Forbruget til svin var i 2002 ca. 73.000 kg antibiotika og i 2003 ca. 81.000 kg, mens forbruget i 2004 var 92.000 kg antibiotika. Uden der har været en klar stigning i antallet af svin. Der er altså tale om en reel stigning per svin. Dette svarer til et stigning på 11% fra 2002 til 2003, og igen en stigning på ca. 14% fra 2003 til 2004. I alt er der sket en stigning i forbruget af antibiotika til svin på 25% fra 2002 til 2004.

Forbruget til søer, fravænningsgrise og slagtesvin steg med henholdsvis 6%, 18% og 14% fra 2003 til 2004. Stigningen og forbruget er størst til fravænningsgrise, hvorimod slagtesvin behandles i mindre omfang.

[PMWS (Postweaning Multisystemic Wasting Syndrome), produktions-sygdom uden betydning for mennesker. Viser sig ved generel utrivelighed hos dyrene og

Stigningen i antibiotikaforbruget til svin fra 2002 til 2003 kunne skyldes den kraftige spredning af produktionssygdommen PMWS i svinepopulationen i 2003. Der var en kraftig stigning i antallet af besætninger, der indsendte materiale til undersøgelse for

giver derfor landmanden en dårligere indtjening. Baggrundsnotat vedlagt.]

PMWS på Danmarks Fødevareres forskning i 2003. Men for 2004's vedkommende er der ikke set en stigning i antallet af indsendelser til undersøgelse for PMWS, men derimod et fald.

Det kan derfor ikke påvises, at der har været en øget forekomst af sygdommen PMWS i 2004, der kan forklare det øgede antibiotikaforbrug. Men det kan heller ikke afvises, idet dyrlægerne nu har et bedre kendskab til sygdommen og derfor ikke indsender materiale til undersøgelse, men stiller diagnosen ud fra de sygdomssymptomer de ser hos grisene ude i besætningerne.

Ifølge foreløbige beregninger fra Fødevarestyrelsen er der landsdelsforskelle på antibiotikaforbruget til svin, idet sjællandske bønder anvender mindre antibiotika per gris i forhold til fynske og jyske landmænd. Antibiotikaforbruget i den enkelte besætning afhænger også til en vis grad af, hvilken dyrlæge, der kommer i besætningen.

Stigningen afspejler et stigende forbrug af antibiotika, som er registreret i VetStat. Der er dermed tale om lovlig medicinanvendelse, og der er ikke tale om at der foreligger ulovligt medicinforbrug.

Det er imidlertid vigtigt hurtigt at få afklaret hvad, der kan være årsagen til det stigende antibiotikaforbrug. Jeg vil derfor iværksætte en række initiativer, som skal afdække årsagerne til stigningen i antibiotikaforbruget.

Der er ingen umiddelbar forklaring, men det kan ikke udelukkes, at der kan foreligge forhold som uhensigtsmæssig behandling af dyr fra dyrlægers side, konkrete dårlige produktionsforhold i besætningerne eller helt andre årsager. Det er sådanne forhold vi vil se på og få analyseret nærmere for dermed at få rettet op på.

Kommende initiativer

Syge dyr skal behandles – også med antibiotika, når det er nødvendigt.

Derfor skal medicinanvendelsen heller ikke i sig selv kriminaliseres. Fokus skal rettes mod de steder, hvor der kan siges at være et unødvendigt forbrug.

De foranstaltninger, som jeg vil træffe for at stoppe det stigende forbrug, vil derfor være rettet mod de dyrlæger, der udskriver for meget antibiotika til svin samt de svineproducenter, hvis besætninger har et stort forbrug af antibiotika.

Ny behandlingsmanual

Det første vi vil sætte i gang er en ny behandlingsmanual. Det skal sikres, at dyrlægerne fremover udskriver så lidt og så smalspektret antibiotika som muligt til gavn for fødevaresikkerheden. Fødevarestyrelsen vil derfor i samarbejde med Danmarks Fødevareforskning, Danske Slagterier og Den danske Dyrlægeforening, udarbejde en ny behandlingsmanual for dyrlægers

antibiotikabehandling af svin. Fremover skal dyrlægerne som udgangspunkt anvende de antibiotika, som fremgår af manualen, og kun mod god dokumentation skal dyrlægen kunne fravige manualens angivelse af korrekt antibiotikum. Kravet om at følge behandlingsmanual vil kræve en mindre ændring af gældende regler for dyrlægers antibiotikaudlevering, og denne ændring vil blive gennemført hurtigst muligt.

Overvågning

For det andet vil Fødevarestyrelsen indlede en overvågning af de dyrlæger, der udskriver mest antibiotika til svin. Denne overvågning vil bl.a. bestå af en gennemgang af deres ordinationsvaner i forhold til andre dyrlæger, der ordinerer langt mindre antibiotika, således, at den enkelte dyrlæge ved selverkendelse kan bringes til at reducere sin udskrivning af antibiotika til svin. En lignende metode har været anvendt af amter og embedslægerne overfor praktiserende læger med godt resultat. Hvorfor skulle det ikke også kunne virke her?

Udredningsprojekt

Endelig vil der for det tredje søges igangsat et udredningsprojekt, hvor et antal svineproducenter med et meget højt antibiotikaforbrug i deres besætninger indgår i en undersøgelse, som Fødevarestyrelsen vil indlede i samarbejde med Danske Slagterier. Landsdelsforskelle i antibiotikaforbrug vil blive undersøgt og vurderet ligesom denne undersøgelse også skal afdække de forhold, der i de enkelte besætninger betinger det meget høje forbrug af antibiotika. Det kan være u hensigtsmæssige produktionsforhold

som f.eks. mange svin per kvadratmeter, dårligt staldklima eller infektiøse sygdomme. Det er hensigten, at denne undersøgelse senere skal danne baggrund for etablering af et nyt sundhedsrådgivningskoncept for svineproducenter med det formål at få en optimering af antibiotikaforbruget i svineproduktionen.

Afslutning

Til sidst vil jeg endnu engang slå fast, at antibiotikaforbruget i Danmark ikke udgør en fare for fødevarer sikkerheden, men for at forebygge forekomsten af resistente bakterier, skal vi hele tiden arbejde for at holde forbruget så langt nede som overhovedet muligt.